

Egyeztetetők az időmegtakarítás és a fiziológia szempontjai is. Egyik a gép egésznapos üzemeltetését írja elő, lehetőleg ugyanaz a szakképzett kezelő által, a másik szerint ez helytelen.

A fűrészelésben különböző szakképzettséget kívánó műveletek vannak. Így döntést (különösen egyszemélyes motorfűrészsel) csak gyakorlott és szakképzett kezelő végezhet. A darabolás ugyanakkor kisebb jártasságot követel és mások által is könnyen elsajátítható. Célszerűnek látszik, hogy a döntést a gépkezelő szakmunkás, a darabolást pedig más dolgozó végezze. Egész napon át nem döntenek, mivel az aznap kidöntött törzseket rendszerint ugyanaz a gép darabolja fel. A döntés időaránya kisebb a darabolásénál, ezért a napi mennyiség kidöntése nem meríti ki a kezelőt. A darabolást mások is elvégezhetik, olyanok, akiket a gépkezelő már betanított. Ilyen esetben a gépkezelő lehetőleg a motorfűrész közelében egyéb munkát (pl. gallyazást stb.) végezhet.

A kézi műveleteket és a közelítést végző részlegben a helyzet hasonló. A nehéz és fárasztó munkát végző dolgozókat itt is váltanunk kell és a legnagyobb igénybevételt jelentő munkákhoz segítséget kell adnunk — különösen ha ezzel a közelítő gép vagy eszköz teljesítményét is növelhetjük.

Végezetül megállapíthatjuk, hogy a gépek kedvező kihasználásának és az egy főre eső teljesítmény növelésének szempontjait összehangolhatjuk. Ehhez azonban a körülményeket, a gépeket, munkájuk természetét és sajátosságait alaposan meg kell ismernünk. A munka jó szervezéséhez a részletes tervezés, a következetes végrehajtás, az állandó irányítás és ellenőrzés egyaránt szükséges. Ilyen körülmények között egyesíthetők azok a feltételek, amelyek a legnagyobb idő- és költségmegtakarítást, a nagy teljesítményt és termelékenységet, valamint a legkisebb fizikai igénybevételt eredményezik.

Élüzem a Mezőföldi Állami Erdőgazdaság

JANKÓ JÁNOS, igazgató

A Mezőföldi Állami Erdőgazdaság az 1957/58. évi eredményes munkájáért az Országos Erdészeti Főigazgatóság és a MEDOSz Elnöksége együttes határozata értelmében élüzem-kitüntetésben részesült. Ez az eredmény fizikai dolgozóink, műszaki vezetőink, valamennyi erdőgazdasági dolgozónk egybefogott gondolkodásának, munkájának sikere. A siker titka az, hogy *munkánkban következetesen érvényesült a marxi-lenini elmélet és gyakorlat*, hogy híven követtük pártunk központi vezetőségének és a Munkás-Paraszt Kormányának politikai irányvonalát.

Erdőgazdaságunk legfőbb törekvése volt valóra váltani azokat a célokat, amelyeket a Minisztertanács fejlesztési határozata tűzött eléje. Ennek érdekében állították össze erdőgazdaságunk dolgozói az éves tervfeladatot és ezen keresztül minden egyes dolgozó tudta, hogy mit kell tennie a határozat megvalósítása érdekében. Elvünk volt, hogy a legszebben megfogalmazott, minden szépet ígérő felajánlás is formálissá, tartalmatlanná válhat, ha megtétele után nem indul meg azonnal a harc a kötelezettségek teljesítéséért. Így napról-napra, hónapról-hónapra ütemesen teljesítettük tervünket.

Magtermelési tervünket túlteljesítettük. Az erdei magszükségletünk kielégítésében 75%-ra önellátók voltunk. Teljes volt az ellátottság kocsányos és molyhos tölgyben, cserben, kóris- és juharfélékben, akácban, rezgőnyár kivételével a hazai nyárakban, cserjefélékben és feketeferyőben. A kijelölt magtermelő állományok magszükségletünk kielégítését csak igen csekély mértékben biztosították. Magtermelőként

nyilvántartott 2 ha erdeifenyő, 9 ha feketefenyő, 6 ha kocsányos tölgy és 7 ha akác-állomány ehhez kevés. Magtermelő bázisunk növelése ezért a legürgősebb feladataink közé tartozik, de az eddigi gyakorlattól eltérően kívánunk eljárni. Tapasztalataink ugyanis az, hogy a begyűjtött mag legnagyobb része nem a kijelölt magtermelő, hanem az egyéb jó fejlődésű, nagy kiterjedésű, fatermelést szolgáló állományainkból származik. Ezeket a jó átörökítő tulajdonságú állományokat fogjuk korszerű erdőápolási módszerekkel magtermésre is serkenteni. Ez szoros összefüggésben van a jobb és több fatermést adó koror.akialakítással. Tisztaban vagyunk azzal, hogy a mai fogalmak szerinti magtermelő állomány egy-egy kiváló koronájú fája több magtermést adhat, mint a zártabb állásban, közepes koronájú egyed, de annyit a sokszorosára emelt mai kijelölt állomány sem adhat, mint a korszerűen nevelt, jó fejlődésű, fatermelést szolgáló állományaink. Megítélésünk szerint a „V-fa” jelölés eszközével nemcsak a jobb és több faterméshez, hanem a jobb és több magterméshez is hozzájutunk.

Csemetermelésünk az elmúlt évben veszteséges volt. Ennek megszüntetése most egyik legfőbb feladatunk. Az okokat és így a kivezető utat is ismerjük. Belterjessé kell tennünk valamennyi csemetekertünk üzemét. A legnagyobb gonddal kell elvégezni a magágy elkészítését, gondot kell fordítani az időben való vetésre, az elgyomosodást megelőző gyakori és ezért gazdaságos növényápolásra, a károsítók elleni módszeres védekezésre, a trágyázási forgók betartására, az aszály elleni hatásos védekezésre. El kell érniünk a teljes csemeteönellátottságunkat. Csak így tudunk majd eleget tenni a lényegesen emelkedő telepítési kötelezettségeinknek. A csemetermelésben 211 000 Ft-ot meghaladó eredményromlást okozott az aszály miatt kiesett termelési érték. Összesen 10,67 ha jól kikelt vetés semmisült meg 309 000 Ft értékben.

Erdőfelújítási és telepítési tervünket az 1957/58. évben maradéktalanul végrehajtottuk. Mesterséges vágásfelújításban hátralékunk az év elején 209 ha volt. Ebből a terv végrehajtása után 158 ha maradt, amiből 83 ha a folyó vágásterület, és 75 ha erdősítést megelőző használat alatt áll. Vágásfelújításaink 80—85%-ában természetes felújítást végzünk — 50—60%-os alátelepítéssel. Ma az évi felújító vágásaink redukált területének hatszorosán van természetes újulatunk, illetve alátelepítésünk. Nyár előhasználati állományaink eddig 222 ha-t tesznek ki. Ezek területét 1965-ig legalább 648 ha-ra, a vágáskorrig fenntartandó, jelenleg 323 ha-t kitevő állományaink területét pedig legalább 535 ha-ra tervezünk emelni. Közben igyekszünk a nemesnyár tenyésztésre alkalmas további termőhelyeket is feltárni, mert elvünk, hogy a televényes, üde talajok fája a nemes nyár, amelyet még a kocsányos tölgygel szemben is előtérbe helyezünk elegendy állományként.

Fatermelést szolgáló állományaink 5%-át, azaz 900 ha-t rontottnak minősítjük. Ebből évente a véghasználat redukált területének 40%-át kitevő 60 ha-nyi területet alakítunk át. Karácsonyfatelepünk jelenleg 12 ha van, ennek területét 1960-ig 25 ha-ra növeljük és ezen évente 50 000 fm karácsonyfát tervezünk nevelni. Erdőgazdaságunk a felszabadulás óta 4553 ha új erdőt telepített, telepítésre vár még összesen 1541 ha köves- és földeskopár, silány homok és egyéb parlag. Különösen a köveskopár területeink telepítését kell lényegesen fokoznunk a következő években. Műszaki dolgozóink feladata gazdaságos eljárást kidolgozni, hogy évente legalább 30 ha köveskopárt eredményesen betelepíthessünk. Az új erdők telepítése mellett fontos törekvésünk a jelenleg folyókat eredményesen befejezni és a folyamatban levők területét állandóan csökkenteni. Az 1957/58. évben 484 ha eredményes erdősítést vettünk át és ebből 324 ha premizálható volt. Az év folyamán ezen felül 608 ha új fásítást és 195 ha fásítás-pótlást végeztünk el. 1960-ig évente 950 ha új fásítást tervezünk és ebből 600 ha nyár lesz.

Elmaradt tisztítási munkák, gyérítésünk nincs. A korszerű állománynevelés legfontosabb eszközét jelentő „V-fa” jelölést eddig 393 ha-on végeztük el, ennek módszerét azonban még meg kell javítanunk. Nem javafát, hanem a vágáskorrig fenntartandó fát kell jelölnünk, és nem a növedékfokozó, hanem a törzskiválasztó gyérítések időszakában. A fakitermelések során az ápolóvágások maradéktalan elvégzése érdekében a fősúlyt a gyérítések területi teljesítésére fektettük. Az összes fatömeg túllépésének elkerülése érdekében egyes besorolt véghasználati területeket visszatartottunk, ügyelve, hogy még fejlődőképes állományok maradjanak állva, de e mellett távolsági értékesítési tervünket is teljesíteni tudjuk.

Az évi kitermelés 42 000 m³ volt, ebből távolsági értékesítésre 27 000 m³ került, a falusi lakosság tüzfűszükségletét mintegy 8000 m³ vékony tűzifával és 1500 m³ gyökértuskóval igyekszünk kielégíteni. Utóbbi a tervezett vaktuskózásnak több mint kétszeres túlteljesítésével termeltük ki.

Általános törekvése volt erdőgazdaságunknak a kitermelésre előírt állományok fatömegéből a legnagyobb értéket előállítani. Az *iparifakihozatalt* a tervezett 38% helyett 42%-ra teljesítettük, elsősorban a *fagyártmánytermelés fejlesztésével*. Egy gattert, két körfűrész és öt szalagfűrész üzemeltettünk és két műszakot állítottunk be. Maradékalanul kialakítottuk a biztonságos munkához szükséges munkásvédelmi felszereléseket és berendezéseket az üzembiztonsági normák és szabványok előírásainak megfelelően. Jelenleg csupán az akác-szőlőkaró termelése folyik kézi erővel, de rövidesen ezt is teljesen gépesíteni fogjuk.

A kitermelt faanyag *kiszállítását* mind a vég-, mind az előhasználatokból a kitűzött határidőig elvégeztük. Anyagmozgatási tervünk teljesítéséhez jelentős mértékben hozzájárult gépparkunk bővülése és azok a kooperációs megállapodások, amelyeket állami gazdaságokkal, termelészövetkezetekkel kötöttünk. Ezek segítségével értékesítési tervünket pontosan teljesíthettük, elkerülhettük a kötbérezést.

A mellékhasználatok terén legjelentősebb a *vadgazdaság* fejlődése. Az elmúlt tíz évben rosszul gazdálkodó vadásztársaságokkal a bérleti viszonyt megszüntettük és az erdők közé ékelt, nagyvad által rendszeresen járt részeket a nagyvadas területekhez csatoltuk. Nagyvadas üzemi területünk növelésén kívül erdőgazdasági kezelésbe vettünk egy apróvadas területet is. A vadgazdálkodás gazdaságosságát bel- és külföldiek vadásztatásával igyekszünk növelni. A *legeltetésre kiadott területeink* az elmúlt évekhez képest csökkentek. Az 56 pár lóból álló *fogatgazdaságunk* és évente 70 hízott sertést előállító *hizaldánk* takarmány- és alomszükségletének megterelésére hivatott mezőgazdaságunk számottevő *eredményromlással* zárult. Elsőrendű oka ennek az aszály, másodrendű előidézője pedig a rendkívül elaprózott területeken a korszerű agrotechnika hiánya. Mezőgazdaságunk megjavítását elsősorban a földek termőerejének növelésével kívánjuk elérni és ennek érdekében a folyó gazdasági évben jelentős területű zöldtrágyázást, szerves és műtrágyázást hajtunk végre. Azokat a területeket pedig, amelyeken korszerű agrotechnikát beállítani nem tudunk, más úton fogjuk hasznosítani.

Összesen 1 392 000 Ft értékű *beruházás* keretében kiviteleztek három erdészlakás és melléképületének megépítését, egy munkásszálló, egy fűrészcsernok, egy központi szerelőcsarnok és egy MÁV-rakodó és iparvágány megépítését. 460 000 Ft értékű *gépberuházás* keretében egy láncfalpas traktort, egy vontatót, egy tehergépkocsit és számos munkagépet kaptunk az év folyamán és ezzel elsősorban az erdőápolási, csemetermelési, mezőgazdasági, szállítási és fakitermelési feladataink gazdaságosabb teljesítését tudtuk elérni. 224 000 Ft értékű *felújítást* és 825 000 Ft értékű *karbantartást* végeztünk el. A gépek üzemeltetését, beruházási, felújítási és karbantartási munkák végrehajtását saját gépszerelő és szakipari dolgozóinkkal biztosítottuk. Dolgozóink az év folyamán összesen 75 *újítást* nyújtottak be, ebből 65 került elfogadásra és 40 bevezetésre. 45 díjazott újításra összesen 10 545 Ft-ot fizettünk ki, az utókalkulált gazdaságosság pedig 278 000 Ft-ot tett ki.

Termelési értéktervünket mindezek eredményeként 108,1%-ra teljesítettük a termelési költségek 107,1%-os felhasználásával. Az erdőgazdaság az 1957/58. gazdasági év gazdálkodását 288 000 Ft nyereséggel zárta — a tervezett 408 000 Ft veszteséggel szemben. A tervezett 933 Ft munkásátlagbér helyett 944 Ft átlagbért fizettünk ki, de az egy főre tervezett 35 500 Ft termelési érték helyett 39 100 Ft-ot értünk el. *Jutalomra* kerekén 130 000 Ft-ot fizettünk ki, segélyre pedig 75 000 Ft-ot, felerészben fizikai, felerészben alkalmazotti dolgozóink részére; a *prémium* teljes összege 232 000 Ft-ot tesz ki. Az éves jó munka eredményeként dolgozóink most *három heti keresetüknek megfelelő nyereségrészesedésben* részesülnek.

A termelés kérdései mellett fokozott figyelmet fordítottunk a *társadalmi tulajdon megvédésére* is. Ennek megjavítása érdekében szervezeti változtatást hajtottunk végre; bevezettük, hogy nem csak a nagyobb bűncselekmények, hanem már az egyszerűbb szabálysértések ügyének megindítása is központilag történik. Az erdőgazda-

GÖMBFAKÖBÖZŐ

A könyv, a szálfá, rönk, bányaafa stb. köbözésére szolgáló táblázatokat közli, ezért minden erdész, erdőmunkás számára igen fontos segítő eszköz.

37 oldal

Ára: 3,— Ft

Kapható a könyvesboltokban, földműveszövetkezeti boltokban és a falusi könyvtár-soknál. Megrendelhető a Mezőgazdasági Könyvesboltból, Budapest, V., Vécsey utca 5.

ságot az év folyamán 51 600 Ft kár érte és ebből kereken 10 000 Ft már megtérült, további 11 000 Ft végrehajtás alatt áll, a többire nézve az eljárás folyamatban van. Erdőtűz hét esetben összesen 7,2 ha-n 21 600 Ft értékben pusztított, az erdőgazdaság tűzrendészeti hálózatának jó működése eredményeként lényegesen kisebb mértékben, mint az előző években. *Üzemi balesetek* száma 37 volt, 31%-kal kevesebb az előző évinél. A baleseti óvrendszabályok pontosabb megtartásával azonban ez is elkerülhető lett volna. Az óvrendszabályok megtartásáért ezért szakadatlan harcot kell folytatnunk.

Megállapítható, hogy az élüzemfeltételek teljesítéséhez az *erdőgazdaság valamennyi dolgozójának szívós és komoly munkájára volt szükség*. A teljesítés mutatja, hogy azt az erdőgazdaság minden dolgozójától meg is kapta. Pártunk, dolgozó népünk igen sokat vár dolgozóinktól az elkövetkezendő időben is. Elsősorban szakembereinknek kell érezniök felelősségüket azért, hogy fejlődésünk további üteme nem kis részben az ő áldozatkész munkájuktól, szaktudásuktól, bátor kezdeményezésüktől függ. Az út, amelyet erdőgazdaságunk, vele együtt műszaki értelmiségünk, technikusaink, fizikai dolgozóink, szakmunkásaink, valamennyi dolgozónk az évek hosszú sora alatt megtett, mutatja, hogy pártunk, munkásosztályunk méltán bízott és bízhat ezután is tudásukban és népünkhöz való hűségükben.

A gépesítés és a feltárás jelentőségéről

ÁRKOSI GYULA, a Pilisí Erdőgazdaság főmérnöke

Erdőgazdaságunk a termelés fejlesztéséhez szükséges intézkedések megteremtése során többek között behatóan foglalkozott a gépesítés fokának emelésével a fakitermelésben, de főleg a közelítések és szállítások vonatkozásában. Utóbbi előfeltétele a kellő és szükséges feltártság, így a neki megfelelő komoly helyen szerepelt.

Célunk kezdettől fogva az volt, hogy fokozatosan megbirkózzunk az ipari üzemek szívó hatása következtében jelentkező kézimunkaerő kiesés okozta nehézségekkel, a megfelelő gépi munkákra kiképzett szakemberek beállításával.

Az elmúlt gazdasági évben pilismaróti erdészetünknel összevontan öt munkacsapattal és 30 fő összlétszámmal volt gépitermelés. Ebből 3 munkacsapat az MRP. benzinmotoros fűrészsel a döntés, kettő az ERP. villanymotoros fűrészsel a darabolás munkáját végezte, s külön szerelő állt rendelkezésre a gépjavítás és fűrészlánc élesítés végzésére. A többi erdészet közül még háromnál volt 1—1 munkacsapat MRP. benzinmotoros fűrészsel a döntés és darabolás munkájára. A munkacsapatok létszáma átlag 6 fő volt. Pilismaróton 3, illetve 2 motorfűrészhez volt egy tartalék gép, s a másik három erdészetnél minden gép mellett volt egy tartalékgép. Csak így lehetett a gépek folyamatos és elfogadható kihasználását biztosítani és ez a módszer bizonyult a mi viszonyaink mellett a legeredményesebbnek. Ilyen munkaszervezéssel a munkacsapatok napi teljesítménye tölgyes-cseres, és általában bányafát adó, tehát kergezést igénylő állományokban átlag 21 m³-t, míg bükkös-gyertyános állományokban átlag 24 m³-t, összátlagban 22 m³-t ért el.

Hátráltatták a gépesítést a motorfűrész alkatrész utánpótlása körüli nehézségek, s a gépek elég gyakori meghibásodása. Emiatt a gépi termelés csak a gépi munkát igazán szívügyüknek tekintő dolgozók körében tudott gyökeret verni. Ugyancsak zavaró körülmény volt az OEF rendelkezése, mely három hónapos tanfolyam elvégzéséhez kötötte a gépi fatermelésben foglalkoztatott dol-